

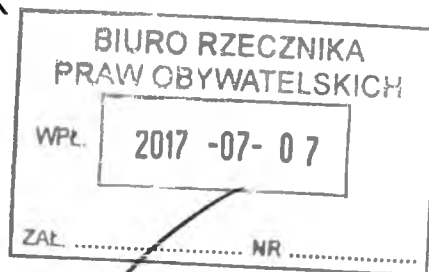

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 05 lipca 2017 r.

DWST-WPZN.6021.338.2017.KK

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo Pana Rzecznika z dnia 22 maja br., znak: III.7040.78.2017.JJ, w którym zwraca się Pan z prośbą o przedstawienia aktualnej oceny zagrożeń związanych z utratą zatrudnienia przez nauczycieli w związku z reformą oświaty, oraz ewentualnych planowanych na tym tle działań, w tym o charakterze legislacyjnym, przedstawiam następujące wyjaśnienia.

Na wstępie pragnę zaznaczyć, że wprowadzenie w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949) szczególnych rozwiązań dotyczących nauczycieli jest konsekwencją dokonywanych zmian w systemie oświaty, zawartych w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – *Prawo oświatowe* (Dz. U. z 2017 r. poz. 59 i 949), i ma na celu jedynie uelastycznienie procesów związanych z rotacją na stanowiskach pedagogicznych, w okresie wdrażania reformy.

Co do zasady nauczyciele szkół starego systemu, z mocy prawa, staną się nauczycielami szkół nowego systemu, natomiast w przypadku przekształcenia lub włączenia gimnazjum do innej szkoły, nauczyciele dotychczasowego gimnazjum staną się z mocy prawa odpowiednio nauczycielami ośmioletniej szkoły podstawowej, liceum ogólnokształcącego, technikum albo branżowej szkoły I stopnia. Celem uelastycznienia procesów związanych z zatrudnieniem kadry pedagogicznej rozszerzono zakres stosowania art. 18 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379, z późn. zm.), w którym uregulowane są kwestie przenoszenia do innej szkoły lub na inne stanowisko nauczycieli zatrudnionych na podstawie mianowania, i objęto nimi również nauczycieli zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Zmodyfikowano dotychczasowe zasady uzupełniania etatu oraz zmniejszania obowiązkowego wymiaru zajęć, tak aby umożliwić nauczycielom zatrudnionym w wymiarze mniejszym niż 1/2 tygodniowego obowiązkowego wymiaru zajęć uzupełnianie etatu w innej szkole oraz zawarto przepisy regulujące w sposób szczególny przydzielanie w roku szkolnym 2019/2020 godzin ponadwymiarowych w szkołach ponadpodstawowych. Ponadto zagwarantowano, aby w okresie od dnia 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia

2019 r. liczba uczniów w danej jednostce samorządu terytorialnego, przypadających na jeden etat nauczyciela pedagoga, psychologa, logopedy, zatrudnionych w przedszkolach, szkołach i ich zespołach, prowadzonych przez tę jednostkę samorządu terytorialnego, nie była wyższa od liczby uczniów przypadająca na etaty tych nauczycieli, w roku szkolnym 2016/2017. Jednocześnie wprowadzono wymóg uzyskania przez nauczyciela pisemnej zgody dyrektora szkoły (przedszkola, placówki lub zespołu), wskazanej jako podstawowe miejsce zatrudnienia, na podjęcie lub kontynuowanie dodatkowego zatrudnienia na podstawie stosunku pracy w innej szkole (przedszkolu, placówce lub zespole). Natomiast w sytuacji, gdy ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum nie będzie możliwe dalsze zatrudnienie nauczyciela w szkole, przewidziane zostały szczególne zasady przenoszenia w stan nieczynny.

Jednocześnie, w okresie do dnia 31 sierpnia 2020 r. nauczycielom, którzy otrzymali informację o przeniesieniu ich w stan nieczynny z początkiem kolejnego roku szkolnego, oraz nauczycielom, którzy złożyli wniosek o przeniesienie w stan nieczynny w trybie art. 20 ust. 5c ustawy – *Karta Nauczyciela* oraz nauczycielom, z którymi w roku szkolnym 2018/2019 rozwiązano stosunek pracy w trybie art. 226 ust. 2, tj. z nauczycielami gimnazjum, których dalsze zatrudnienie nie jest możliwe ze względu na zmiany organizacyjne powodujące wygaszenie kształcenia w gimnazjum, z dniem wypowiedzenia im stosunku pracy – przysługuje pierwszeństwo w zatrudnieniu na wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli w szkołach prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego - zgodnie z art. 224 ust. 3 ustawy - *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*. W okresie do dnia 31 sierpnia 2023 r. dyrektor szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego informuje kuratora oświaty sprawującego nadzór pedagogiczny nad szkołą o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli. Informacje te udostępnia się na stronie podmiotowej kuratorium oświaty. I tak, od kwietnia br. na stronach internetowych kuratoriów oświaty sukcesywnie zamieszczane są ogłoszenia o wolnych stanowiskach pracy dla nauczycieli. Od początku wdrożenia przepisu o obowiązku przekazywania przez dyrektorów szkół informacji o wolnych miejscach pracy, do chwili obecnej (stan na 27.06.2017 r.) zamieszczono około 26 tys. ogłoszeń. Monitorowanie prowadzone przez Ministerstwo pokazuje, że liczba ofert stale rośnie.

Należy zaznaczyć, że na stan zatrudnienia nauczycieli od wielu lat bezpośredni wpływ mają zmiany demograficzne, powodujące zmniejszanie się liczby uczniów w szkołach, a co za tym idzie zmniejszające się potrzeby kadrowe w szkołach. W ostatnich latach ponad 40 tysięcy nauczycieli straciło pracę z powodu niżu demograficznego. Dla przykładu, w roku 2012 zwolniono ponad 7 tys. nauczycieli, a średnio w latach 2007-2016 blisko 5 tys. rocznie.

Przy wprowadzaniu obowiązku szkolnego dla dziecka 7-letniego również obawiano się zwolnień nauczycieli. Tymczasem, według danych Systemu Informacji Oświatowej z 30.09.2016 r. liczba etatów nauczycieli zatrudnionych

na ustawę - *Karta Nauczyciela* wzrosła o 850 etatów w stosunku do roku ubiegłego.

Prognozuje się, że zmiany zachodzące w związku z wprowadzaniem reformy edukacji przyczynią się do zwiększenia liczby etatów nauczycieli. Przede wszystkim należy pamiętać, że ogólna liczba uczniów objętych nauką nie zmieni się – zmianie nie ulegnie też liczba lat nauki. Liczba oddziałów klas VII i VIII będzie większa, niż liczba oddziałów klas I i II gimnazjum. W roku 2017/2018 przewidujemy, że będzie to 1,8 tys. oddziałów więcej, a w roku 2018/2019 – 1,9 tys. oddziałów więcej. Jest to prosta konsekwencja faktu, że oddziały w szkołach podstawowych są mniej liczne niż oddziały gimnazjum, a jak już zostało powiedziane powyżej liczba dzieci w systemie edukacji pozostanie bez zmian. W wyniku tego zapotrzebowanie na etaty nauczycieli wzrośnie w roku szkolnym 2017/2018 o 3 tys. etatów, a w roku szkolnym 2018/2019 o kolejne 3,2 tys. etatów. Dodatkowo należy także uwzględnić zmiany w ramowych planach nauczania w szkołach podstawowych. W roku szkolnym 2017/2018 nastąpi zwiększenie ramowych planów nauczania o 1 godzinę tygodniowo, a w roku szkolnym 2018/2019 zwiększenie aż o 4 godziny tygodniowo (w stosunku do odpowiednich klas szkoły podstawowej i gimnazjum w starym systemie). Efekt ten oznacza zwiększenie zapotrzebowania w roku szkolnym 2017/2018 na ok. 1,1 tys. etatów nauczycieli, a w roku szkolnym 2018/2019 na ok. 4,4 tys. etatów nauczycieli w stosunku do stanu jaki nastąpiłby gdyby nie zmieniano ramowych planów nauczania.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że z uwagi na to, że proponowane zmiany przyczynią się do zwiększania liczby etatów nauczycieli, obecnie nie planuje się podejmowania jakichkolwiek działań legislacyjnych w zakresie zmiany przepisów ustawy – *Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe*.

Proszę Pana Rzecznika o przyjęcie powyższych wyjaśnień.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Marzenna Drab
Podsekretarz Stanu